

กระทู้ถามที่ ๓๓๐ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของน้ำและอาหาร

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

น้ำและอาหารเป็นเครื่องอุปโภค บริโภคที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ถ้าน้ำและอาหารมีคุณภาพมาตรฐานย่อมทำให้ประชาชนผู้อุปโภคและบริโภคมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีภูมิคุ้มกันที่ดี แต่ถ้าน้ำและอาหารมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานย่อมมีผลทำให้ประชาชนไม่ได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์และอาจจะมีโทษต่อร่างกาย ทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพและพลาณามัย แต่ทั้งนี้ย่อมเป็นการยากที่ประชาชนจะสามารถตรวจสอบว่าน้ำและอาหารที่อุปโภค บริโภคในแต่ละวัน มีคุณภาพและมาตรฐานหรือไม่ เพราะถึงแม้ว่าน้ำและอาหารที่ผ่านการตรวจสอบและได้รับการรับรองจากองค์การกำหนดมาตรฐานอาหารแล้ว ก็ไม่สามารถทำให้ประชาชนมั่นใจถึงคุณภาพของน้ำและอาหารนั้นได้ เพราะการตรวจสอบรับรองมาตรฐานก็มีได้กระทำทุกวัน แต่จะเป็นการกำหนดให้มีการตรวจสอบเป็นช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยในช่วงระยะเวลาที่ยังคงได้รับการรับรองมาตรฐานอยู่นั้น ประชาชนก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าน้ำและอาหารดังกล่าวยังคงมีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับเดียวกันกับที่ได้รับการรับรองในครั้งแรกหรือไม่ จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในการกำหนดวิธีการตรวจสอบและรับรองคุณภาพน้ำและอาหารอย่างไร หรือไม่

๒. รัฐบาลมีนโยบายที่จะกำหนดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานน้ำและอาหารเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอยู่เสมออย่างไร หรือไม่

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ทศพร เทพบุตร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

จังหวัดภูเก็ต

คำตอบกระทู้ถามที่ ๓๓๐ ร.

ของนายทศพร เทพบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดภูเก็ต
เรื่อง การตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของน้ำและอาหาร

ข้าพเจ้า นายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอตอบคำถามสมาชิกผู้ทรงเกียรติ นายทศพร เทพบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดภูเก็ต เรื่อง การตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของน้ำและอาหาร ดังนี้

คำถามที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายในการกำหนดวิธีการตรวจสอบและรับรองคุณภาพน้ำและอาหารอย่างไร หรือไม่

คำตอบที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายที่ชัดเจนในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและน้ำ โดยมีคณะกรรมการซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ ได้กำหนดให้มีระบบการควบคุมและรับรองคุณภาพ ดังนี้

๑. การกำกับดูแลอาหารตามความเสี่ยง

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้จัดกลุ่มอาหารตามหลักการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ (Health Risk Assessment) เพื่อคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญ และการใช้มาตรการกำกับดูแลอาหารแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม

๒. การกำกับดูแลอาหารก่อนออกสู่ตลาด (Pre-Marketing Control)

การควบคุมให้มีการขออนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร ซึ่งจะต้องได้มาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต หรือ GMP (Good manufacturing Practice) ซึ่งเป็นไปตามหลักสากล รวมทั้งการตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อนการจำหน่ายในท้องตลาด

๓. การกำหนดให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบในการตรวจสอบและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ของตนเอง

การตรวจสอบจะต้องทำอย่างสม่ำเสมอ โดยหน่วยตรวจสอบวิเคราะห์ (Lab) ของภาครัฐและเอกชนที่ผ่านการรับรองห้องปฏิบัติการแล้ว และเก็บรักษาหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามต้องการ

คำถามที่ ๒ รัฐบาลมีนโยบายที่จะกำหนดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานน้ำและอาหาร เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอยู่เสมออย่างไร หรือไม่

คำตอบที่ ๒ กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายที่จะควบคุมคุณภาพมาตรฐานของน้ำและอาหารอยู่ตลอดเวลา โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๑. การตรวจสอบเฝ้าระวังในท้องตลาดและแหล่งผลิต โดยเจ้าหน้าที่ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคภายหลังอาหารออกสู่ตลาดแล้ว (Post marketing Control) และมีหน่วยเคลื่อนที่เพื่อตรวจวิเคราะห์เบื้องต้น (Mobile Unit) จำนวน ๒๕ ศูนย์กระจายครอบคลุมทั่วประเทศ

๒. มีระบบงานรับเรื่องร้องเรียน โดยจัดให้มีสายด่วน อย. ๒๔ ชั่วโมง ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๑๕๕๖

๓. มีแผนแก้ไขปัญหากรณีพบอาหารไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เช่น แผนเรียกคืนสินค้า การแถลงข่าวเตือนผู้บริโภคด้วยสื่อต่าง ๆ ทุกทิศทาง

๔. การสนับสนุนและส่งเสริมการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคมีความเข้มแข็งตื่นตัว สามารถปกป้องคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

๕. ระบบสนับสนุนอื่น ๆ เช่น การแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ การให้ความสำคัญกับด่านนำเข้าอาหารจากต่างประเทศ การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินงานโดยองค์กรที่มีความเป็นกลางในการเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหารและสถานที่ผลิต เป็นต้น

การควบคุมคุณภาพอาหารในพื้นที่ (ตลาดสด ร้านอาหาร แผงลอย โรงครัว ฯลฯ)

นอกเหนือจากระบบการรับรอง การตรวจสอบคุณภาพอาหารและน้ำตามหลักมาตรฐานสากลแล้ว กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย ยังได้ดำเนินงานอาหารปลอดภัย โดยมุ่งเน้นการแก้ไขและลดปัญหาความไม่ปลอดภัยจากการบริโภคอาหาร โดยเฉพาะอาหารสดในตลาดสด อาหารปรุงสำเร็จจากร้านจำหน่ายอาหาร แผงลอย อาหารในโรงเรียน/สถาบัน โรงครัว ในสถานพยาบาล การจัดบริการอาหารนอกสถานที่ มินิมาร์ท ขณะเดียวกันได้มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพของประชาชนให้มีความรู้และตระหนักในการเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ตลอดจนเฝ้าระวังและผลักดันให้ผู้ประกอบการผลิต จำหน่าย และปรุงประกอบอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยได้ดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ดังนี้

๑. โครงการอาหารสะอาด รสชาติอร่อย (Clean Food Good Taste) โดยการพัฒนาและปรับปรุงร้านจำหน่ายอาหารและแผงลอยจำหน่ายอาหาร ให้ได้มาตรฐาน ร้อยละ ๗๐ ทั่วประเทศ โดยต้องผ่านเกณฑ์ทางกายภาพ และการตรวจเช็ทางแบคทีเรีย ซึ่งผลการดำเนินงานถึงขณะนี้ มีร้านอาหารและแผงลอยจำหน่ายอาหารได้มาตรฐาน Clean Food Good Taste แล้ว ๑๑๗,๐๑๔๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๒๐

๒. โครงการตลาดสดน้ำเชื้อ

เป็นโครงการที่ปรับปรุงตลาดให้มีโครงสร้างมั่นคง แข็งแรง สะอาด ถูกสุขลักษณะ และพัฒนาจนผ่านเกณฑ์ ๓ ด้าน คือ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยของอาหารที่ไม่พบสารปนเปื้อน ๖ ชนิด คือ บอแรกซ์ ฟอรัมาลิน สารฟอกขาว สารกันรา ยาฆ่าแมลง สารเร่งเนื้อแดง และด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งจะต้องมีจุดให้บริการ ๓ จุด คือ จุดให้ความรู้ จุดทดสอบสารปนเปื้อน จุดเครื่องชั่งกลาง ถ้าตลาดใดผ่านเกณฑ์ดังกล่าว จะจัดให้เป็นตลาดสดประเภทที่ ๑ ผลการดำเนินการพัฒนาตลาดตามเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว สามารถปรับปรุงได้แล้ว ๑,๐๔๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๖

๓. โครงการสนับสนุนอื่น ๆ

กระทรวงสาธารณสุข ได้รณรงค์โครงการสนับสนุนอื่น ๆ อีกหลายโครงการ เช่น

- โครงการเมนูสุขภาพเพื่อคนไทยแข็งแรง
- โครงการรณรงค์มือสะอาด ปราศจากโรค
- โครงการคนไทยใช้ช้อนกลาง
- โครงการสนับสนุนภาคีเครือข่ายด้านสุขาภิบาลอาหาร ซึ่งปัจจุบันมีชมรมแล้ว ๖๖๑ ชมรม

สมาชิก ๓๖,๓๗๘ คน ครอบคลุม ๖๑๖ อำเภอทั่วประเทศ

- โครงการพัฒนาบทบาทแม่บ้านด้านความปลอดภัยของอาหารและน้ำในครัวเรือน
- การยกร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะสถานที่จำหน่ายอาหาร

ฯลฯ

การดำเนินงานตรวจสอบและรับรองคุณภาพน้ำบริโภค

นอกเหนือจากระบบการผลิตน้ำดื่มคุณภาพในภาชนะบรรจุปิดสนิท ซึ่งดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแล้ว กรมอนามัย ยังมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพน้ำบริโภคสะอาดปลอดภัย เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน โดยการบูรณาการประสานงานส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเขตเมืองและเขตชนบท รวมทั้งชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาโดยมีแผนงาน มาตรการและโครงการดังนี้

๑. โครงการน้ำประปาดื่มได้

๒. โครงการพัฒนาชุมชนน้ำอยู่ เมืองน้ำอยู่ (มีน้ำประปาดื่มได้และระบบกำจัดน้ำเสีย)

๓. โครงการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา

๔. โครงการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนให้สะอาดปลอดภัย โดยใช้ชุดทดสอบ

อย่างง่าย เป็นต้น